

parte in Vilanova² et de alia in flumen Segore, et de IIIa. in *Anserce*, any 973; ha de ser el mateix en un altre doc. de Codinet, any 1004, amb terminació desigual i afrontant amb St. Climent: «de parte or., in ipsa Roca Alba de *Anseredo*, super ipsa Sisca» (Barrut, *Cart. de Codinet*, § 36.5, § 43.60); «afr. *Anserize* --- flumen Segure --- Ladirte --- Erolas» a. 1000 (*Urgellia* III, 269.8).

C) Hi ha hagut un altre nom semblant; però aquest, en el Cardener, ha de ser uns 45 k. encara més al Sud que l'anterior, i per tant no l'hi podem confondre; i encara és més lluny del nom (A) que hem estudiat. En doc. de 981: «in *Anseresa*» (prop de Besora i citat junt amb aquest) (doc. llegit a l'Arx. de Solsona). Pot ser el mateix que ja va llegir Serra Vilaró datant-lo de 982: «in apendicio de chastro Besora, in locum q. vocant *Anseresa*» (BCEC 1909, 269).³ De nou en l'any 1080: «ipso castro de Olius, Rocafort --- afr. or. in flumen Cardosnario, vel eiam de castro *Anseresa*, mer. in Turre de Yoal sive in castro de Riner» donació a Sta. Ma. de Solsona, any 1080, llegit a l'Arx. Sols. [també Joval i Riner són ben coneguts en aquesta rodalia]. També Serra V. es pogué referir a aquest doc., o bé a un de la mateixa data, quan explicà «sotmet a la col·legiata d'Olius les esgl. de "Iouale, Campo, Cerco, Sussiats et eccl. Scte. Fides de *Anseresa*"» (BCEC 1908, 78 i 79).

Dada més imprecisa i no tan segur que sigui el mateix lloc encara que no en pot ser lluny: «locum q. d' *Ziresa* vel in Ladurz» (puix que Lladurs també hi és a la vora), en un altre doc. de l'Arx. de Solsona. ¿No és el mateix *Cirera* (o *La Cirera*), que crec que és arran d'El Miracle? ¿La masia del miracle famós, o molt pròxima? Crec que sí (sense comprovar-ho), i en tot cas tot està per la mateixa rodalia.⁴

Llavors no tot ni tots els detalls del nom serien clars; però als ulls del lingüista el *Ziresa* de 1053 podria resultar de l'*Anseresa* més documentat i més antic, llevant l'*An-*.⁵ I d'altra banda l'*Anseresa* del Cardener (C) s'assembla tant a l'*Anserce*/*redo* (B) que deuen tenir origen igual, o molt connex. Ara bé aquest (B) el puc localitzar amb toponímia viva en les meves enquestes locals: *anseréu* és una pda. del te. de Tost (xvi, 184), que està per les latituds de Codinet, damunt i a l'esq. del Segre; i entre el doc. de 973 i el de 1004 també es veu que *Anserede*/*Anserce* havien de ser prop i a l'esq. d'aquest riu. *Anserce*/*redo* només es poden reduir a font comuna a base d'un consonantisme cat. arcaic *-red* que dona la vocalització cat. en *-rey*, i les grafies llatinitzants *-edo*/*ece*: comparable a *lleu*, *-ure* < LICET, i *deu* < DECEM. Notem la *-e* de les mencions de l'a. 973 i de l'a. 1000. Per altra banda darrere l'accent *-EDA* esdevé *-esa* en fonètica hist. catalana (*presa* < PREDÀ, *llampresa*, *Roses*, *alosa* etc.).

Així, en els noms (B) i (C), arribem per totes bandes a una base ANSIREDU/ANSIREDA de vistent fesomia antropònica germ., sumant el conegut *-RED* amb l'arrel *ANS-* (Först. 128-129; *AGIt* x, 363); cf. els NPP *Ansigid*, ben representat en cat. (4 docs. pallaresos del

S. ix); *Ansibrann* perpetuat a Itàlia (*Anseramo*-oli), Pieri, *Top. Arno*, 202).

Encara crec que n'hi ha una contraprova, a la nostra mateixa rodalia, d'aquesta etimologia i del seu germanisme. Hem recollit el nom de pda. *Ansiura* (D) a Adrall: una petita serra prop del Segre, car Adrall afronta pel S. amb Tost (xvi, 177). El lloc de l'accent en aquest és diferent, però també sembla dur-nos a postular ANSÍDERI, i amb la *-D-* vocalitzada en *y*, també segons la nostra fonètica. Fins i tot s'explica la *i* tònica si era en genitiu (o locatiu en *-I*) per la metafonia. I aquesta doble accentuació seria la millor comprovació del germanisme. Recordem els fets d'accentuació doble, a la germànica i a la llatina, provats i tan exemplificats en el treball d'E. T. C. (II, 243-53): *Godrèfe*/*Godofré* (p. 43), *Galdòfre*, *Guisçàfre*, *Bélin*/*Belin*, *Gónter*/*Gontér*, *Guitfre*/*Guitfrè*.

En fi, i en clar: l'etimologia de (B) i (C) s'ha de separar radicalment de la de (A) i no tenen res a veure. Pre-romana (A), antropònim germànic (B), (C) i (D).

¹ Amb *Aixirivall* d'altra banda (i un poc amb *Xerallo*/*Anserall*) s'assembla també el gc. (quasi aranès) *Serialb* poble, agregat a Fos, on la Garona acaba de sortir del territori aranès. — ² L'únic Vilanova que sé per allà és Vilanova de Banat, però no pot ser aquest, que és 10 k. a l'E. de la SdUrg., i a uns 20 ENE. de Tost; de Vilanoves, però, n'hi ha hagut tants... — ³ Que s'erra en identificar-lo amb un *Aubareda*, és evident per raons lingüístiques. Com que diu que *Aubareda* era un castell amb esgl. sufragània d'Olius, això també sembla oposar-s'hi: perquè Besora fou sempre ben diferent d'Olius (vora el riu, aquest); Besora ja amb parròquia pròpia figurant a l'Acte SdUrg. de 839, i força elevat al Nord del Cardener. — ⁴ No tinc a l'abast una monografia d'A. Bach i Riu sobre Olius, on sembla que també es documenta, o es parla d'*Anseresa* (*Bu. Soc. Onom. Bna.* IV, 41). — ⁵ Hi ha *-s-* en *Anseresa*, però *ç-* en *Ziresa* (105.3), però és que en aquest del intervenir CERESSEA/*cirera* per etimologia popular, com en el modern *Cirera* del Miracle; cf. *Vilacireres* encara dins la mateixa comarca, a l'E. de Sant Llorenç de Morunys.

Anserce, *-redo*, *-resa* *Anseru*, V. apè. (B), (C), (D) a *Anserall* *Les Ansies*, V. *Encies* *Ansiola* (Cabrera), vol. I, 43-44 *Ansola*, *Ansoles*, V. *Ansolonga*

ANSOVELL

Poblet cerdà agregat al municipi de Cava, en els pendents de la Serra de Cadí.

PRON. MOD. *ansubél* 1920 a la Seu d'Urg.; *ansubél* a Cava 1933; l'any 1935 vaig anotar-ho en aquests dos pobles mateixos, i en els altres del Baridà, la Batllia i la rodalia de La Seu; i vaig constatar que pertot en la pron. pop. ho diuen amb inicial *An-*; i que quant al timbre de la tònica, en aquest nom, el límit entre *é* i *è* coincidia perfectament amb el límit entre català occid. i cat. or., amb *é* en els pobles d'aquest, al qual